

LGBT komiteen arbejder
med lovgivning og
rettigheder i relation til
LGBT-personer og er
partipolitisk uafhængig

Tina Thranesen
tina@thranesen.dk
Søren Laursen
soren@laursen.com

komiteen.dk

Facebook & Twitter: [@lgbtkomiteen](https://www.facebook.com/lgbtkomiteen)

Anbefalinger til revision af lovgivning m.v.

Af Søren Laursen og Tina Thranesen

4. juni 2019

Indholdsfortegnelse

Ligebehandling, ikke-diskrimination og strafskærpelse	3
Forældre og børn	5
Forældreskab (Børne- og socialministeren)	5
Assisteret reproduktion (Sundhedsministeren)	7
Juridisk køn, juridisk kønsskifte og navne	8
CPR (Økonomi- og indenrigsministeren)	8
Navne (Børne- og socialministeren)	10
Transpersoners adgang til sundhedsydelse	11
Behandling med kønshormoner	11
Børn og unge under 18 år	11
Ventetidsgaranti	12
Generelt	13
Fremtidig lovgivning	13
Struktur	13
Bilag 1	14

Dokumentet er struktureret således, at hvert afsnit indledes med kortfattede problemer og løsninger, som kan læses isoleret fra resten af teksten. Herefter følger uddybende bemærkninger.

Ligebehandling, ikke-diskrimination og strafskærpelse (flere ministre)

Problemer

Der findes i Danmark i dag et væld af love (se bilag 1) som beskytter forskellige grupper mod diskrimination og forskelsbehandling på forskellige områder. Nogle typer af sager skal behandles strafferetligt, andre arbejdsretligt og nogle sager kan behandles administrativt ved Ligebehandlingsnævnet, andre kan ikke. Det er uigennemskueligt, og det betyder uensartet beskyttelse af forskellige befolkningsgrupper. Seksuel orientering hører til blandt de ringest beskyttede kategorier. Kønsidentitet og kønsudtryk er slet ikke nævnt.

For eksempel: Hvis man diskrimineres i en forretning, kan man klage til

Ligebehandlingsnævnet, hvis man blev diskrimineret på grund af sin etnicitet, men ikke hvis man diskrimineres på grund af sin seksuelle orientering.

Løsninger

- Indfør et generelt forbud mod diskrimination.
- Stop den ulige adgang til Ligebehandlingsnævnet.
- Indskriv kønsidentitet og kønsudtryk som beskyttelsesgrunde.
- Indskriv kønsidentitet og kønsudtryk i strafskærpselsbestemmelsen for hadforbrydelser.

Uddybende bemærkninger

Beskyttelseslovene – herunder ligestillingsloven, ligelønsloven, ligebehandlingsloven, forskelsbehandlingsloven, lov om etnisk ligebehandling, lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv., straffeloven §§ 266b og 81 nr. 6 (se bilag 1) – er opstået i forskellig historisk kontekst og af forskelligartede hensyn, og det har skabt en uensartet beskyttelse. Typisk er disse love blevet til i forbindelse med ratificering af FN-konventioner og EU-direktiver mv. Der har altid været tale om minimumsimplémenteringer. Beskyttelse mod diskrimination har aldrig ligget højt på den hjemlige politiske dagsorden. Derfor er hele området atomiseret og uigennemsigtigt, og forskellige områder er dækket forskelligt.

Danske civilsamfundsorganisationer fra alle beskyttelsesområderne har længe plæderet for en diskriminationsreform, som skaber en ensartet beskyttelse mod forskelsbehandling og diskrimination¹. Den store uensartethed i lovgivningen betyder, at personer, der udsættes for diskrimination, forskelsbehandling eller en hadforbrydelse kan have svært ved at gennemskue, hvordan man håndhæver sine rettigheder:

Fx kan sagen i visse tilfælde indbringes for Ligebehandlingsnævnet, mens det i andre tilfælde er anklagemyndigheden, der skal rejse sagen. Hvis borgeren ikke kan forstå beskyttelsen, fungerer beskyttelsen ikke i praksis.

Ligebehandlingsnævnet er en enkel administrativ klageadgang. Det er en god mulighed og et stærkt værktøj i kampen mod diskrimination og forskelsbehandling. Men dækningsområdet er ufuldstændigt, da det er en minimalløsning med henblik på at leve op til EU-krav. Den

---

¹ <https://panbloggen.wordpress.com/2013/02/18/ligebehandlingsforslag-fra-16-ngo-er/>

² <https://panbloggen.wordpress.com/2015/07/29/michelle-var-udsat-for-diskrimination-som->

mangelfulde dækning har den indlysende urimelige konsekvens, at der ikke kan klages over diskrimination udenfor arbejdsmarkedet på grund af fx seksuel orientering.

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke indskrevet i "beskyttelseslovene". Domstolen har indtolket det i en konkret diskriminationssag², men det skete på utilfredsstillende vis, idet der blev dømt for overtrædelse af både ligebehandlings- og forskelsbehandlingsloven og dermed på grund af køn og seksuel orientering, uagtet sagen vedrørte en transseksuel og dermed kønsidentitet og kønsudtryk.

Endvidere har forskellige ministre henvist til, at kønsidentitet er omfattet af "beskyttelseslovene" og straffelovens § 81 nr. 6 og § 266 b, idet de henviste til, at "Med 'seksuelle orientering' menes ifølge forarbejderne til § 266 b ikke blot homoseksualitet, men også andre former for seksuel orientering. Som eksempel på en sådan anden form for seksuel orientering er nævnt 'transvestitisme'."

De forarbejder, der henvistes til er "Betænkning nr. 1127 af 1988 om homoseksuelles vilkår, hvor den nævnte henvisning findes på side 43, 2. afsnit."³

Der er dermed tale om henvisning til nogle godt 30 år gamle forarbejder til en straffelovsændring som sideordner seksuel orientering og transvestitisme. I dag betragtes dette som en helt meningsløs sammenblanding af begreber, da køn i bred forstand (køn, kønsidentitet, kønsudtryk) og seksuel orientering nu ses som to forskellige dimensioner.

---

² <https://panbloggen.wordpress.com/2015/07/29/michelle-var-udsat-for-diskrimination-som-transkvinde/>

³ <http://www.transviden.dk/artikler/Betaenkning-nr-1127-homoseksuelles-vilkaar-19880125.pdf>

Forældre og børn

Forældreskab (Børne- og socialministeren)

Problemer

Når LGBT-personer stifter familie, rammes de af begrænsninger, da lovgivningen er indrettet på en traditionel far-mor-og-børn-forståelse af familien. Det betyder, at loven ikke anerkender alle forældre-barn-relationer, hvorved barnet juridisk set risikerer ikke at være i familie med en eller flere af sine forældre med alt, hvad deraf følger af usikkerhed.

Det betyder også, at en forælder juridisk set risikerer at blive registreret med det forkerte køn, fx at en transmand bliver registreret som mor.

Endvidere betyder det, at hvis man ønsker at stifte familie uden brug af en fertilitetsklinik, afskæres man fra anvendelse af børnelovens bestemmelser om medforældre og presses ind i en traditionel juridisk familiestruktur. I sådanne tilfælde må der i stedet tilsides til stedbarns adoption, hvis man ønsker en anden struktur. En proces, der først kan ske 2½ år efter barnets fødsel.

Løsninger

Omskriv børneloven, så

- det bliver muligt at have mere end to juridiske forældre, enten ved at give fuldt forældreskab til flere personer eller ved at fordele retsvirkningerne af forældreskabet på flere end to personer, fx deling af barselsorlov, videregivelse af navn, samværsordninger osv.,
- bestemmelserne om regnbuefamilier bliver tilgængelige ved hjemmeinsemination,
- forældrenes juridiske køn adskilles fra deres reproduktive køn. Herved sikres også,
  - at en juridisk transmand, som gennemfører en graviditet med sin egen livmoder, registreres som far og ikke som mor, og
  - at en transmand registreres som far til de børn han har/får sammen med en kvinde⁴, og
- kravet om, at den fødende part automatisk er juridisk forælder ophæves – dvs. tillad svangerskabsdonation i Danmark.

Ophæv 2½-årsreglen i forbindelse ved planlagt familieførøgelse.

Uddybende bemærkninger

Den første anbefaling handler om de problemer, der opstår ved, at regnbuefamilier ofte er komplekse med mere end to personer, der i det daglige varetager omsorgen for barnet. I dag skabes et hierarki, idet der alene kan defineres to juridiske forældre. Men hvad gavner det barnet, at lovgivningen skaber hierarkier blandt forældrene? I stedet kunne opereres med mere

---

⁴ Østre Landsret bestemte den 24. november 2017, at en transmand skal registreres som far til det barn, som hans kvindelige ægtefælle fødte.
<http://www.transviden.dk/oestre-landsret-20171124/>
<http://www.domstol.dk/oestrelandsret/nyheder/domsresumeer/Documents/B157017%20Kendelse.pdf>

end to juridiske forældre, eller man kunne udbrede retsvirkningerne af forældreskabet til mere end to personer, fx deling af barselsorlov, videregivelse af navn osv.

LGBT komiteen er opmærksom på kompleksiteten ved opbrud i familien. Men den kompleksitet findes allerede i dag, og den manglende regulering gavner ikke.

Mange regnbuefamilier bliver til ved hjemmeinsemination, men børnelovens bestemmelser om regnbuefamilier gælder kun ved assisteret reproduktion på klinik. Årsagen er, at lovgiver ønskede at sikre, at de involverede parter bliver rådgivet om børnelovens virkninger forud for afgivelse af samtykke til behandling, og at dette skulle ske på klinikkerne. Men en sådan vejledning kunne sikres på anden vis, fx i Familieretshuset eller andre rådgivningstilbud. Konsekvensen er, at man i dag ved hjemmeinsemination er henvist til stedbarns adoption i de tilfælde, hvor den gravides kvindelige partner skal være juridisk forælder.

Anvendes kendt sæddonor ved hjemmeinsemination, rammer man her ind i 2½-årsreglen⁵ – det vil sige kravet om 2½ års samliv med barnet som forudsætning for stedbarns adoption. Altså tvinges en mandlig donor til at være juridisk far i 2½ år, mens den fødende kvindes kvindelige partner, der fungerer som social forælder, ikke har nogen juridisk tilknytning til barnet i samme periode.

2½-årsreglen er skabt med henblik på stedbarns adoption af større børn, hvor man ønsker at sikre en stabilitet i den nye familie, før der tillades en adoption. Den har aldrig givet mening i forhold til planlagt familieførøgelse i regnbuefamilier. Det er en administrativ bestemmelse, og den bør udgå i forhold til planlagt familieførøgelse. Praksis har varieret over tid⁶, idet der en overgang i slutningen af nullerne blev tilladt stedbarns adoption uden hensyntagen til 2½-årsreglen – en praksis, der siden blev omgjort igen.

Den tredje anbefaling er baseret på den gennemgribende analyse⁷, det blev lavet i forbindelse med sagen om en transmand, som Statsforvaltningen mente skulle opføres som medmor, men hvor Østre Landsret afgjorde, han skulle registreres som far.

I analysen indgår en identifikation af, hvilke juridiske roller, der findes i eksisterende lovgivning, og for at fremme gennemsigtigheden gives disse separate beskrivende navne: Juridisk partner, intentionsforælder, genetisk ophav, fødselsforælder, juridisk forælder og juridisk medforælder.

LGBT komiteen anvender ordene svangerskabsdonation og subsidiært surrogatmoderskab frem for rugemoderskab, der er bevidst negativt ladet. Allerede i dag forekommer altruistisk svangerskabsdonation i Danmark, men omstændighederne omkring svangerskabsdonation gøres til genstand for kriminalisering. Således må der ikke annonceres, der må ikke kompenseres osv. Dette er uværdigt.

LGBT komiteen støtter selvsagt ikke, at fattige kvinder rundt om i verden udnyttes af velhavende barnløse, men ønsker ordentlige forhold for svangerskabsdonation i Danmark.

---

⁵ VEJ nr 9267 af 20/03/2019, sektion 4.2.1 Samlivskravet

⁶ <https://panbloggen.wordpress.com/2012/08/23/familiestyrelsens-aendrede-praksis-vedr-25-arsreglen/>

⁷ https://panbloggen.files.wordpress.com/2017/03/20170327_lgbtdk_bsm.pdf

Assisteret reproduktion (Sundhedsministeren)

Problemer

Mange familier i Danmark bliver til ved assisteret reproduktion. Det er lovhjemlet, hvad man må og ikke må i så henseende, men det er formuleret, så forældre kan blive fejkønnede i lovgivningen.

Det er i dag forbudt for en kvinde at donere æg til sin kvindelige partner med mindre, der er medicinsk indikation – dvs., hvis partneren ikke kan blive gravid med sine egne æg.

Løsninger

Tilret lov om assisteret reproduktion,

- så der ikke refereres til køn – kvinde og mand – men til biologiske/fysiologiske roller, fx den gravide og det mandlige og det kvindelige genetiske ophav, og
- så en kvinde generelt kan donere æg til sin kvindelige partner.

Tilret børneloven,

- så det bliver muligt at afgive samtykke til hjemmeinsemination, så dens bestemmelser også kan anvendes i disse tilfælde.

Uddybende bemærkninger

Den første anbefaling handler om, at der i lov om assisteret reproduktion⁸ opereres med kvinde og mand. Af bemærkningerne til lovforslag L 189 (2013-14) fremgår:

Det foreslåede § 1, stk. 3, fastlægger lovens definition af kvinder og mænd. Det foreslås således med § 1, stk. 3, nr. 1, at en kvinde i lovens forstand defineres som en person med livmoder. Bestemmelsen indsættes for at sikre, at personer, der efter juridisk kønsskifte har besvaret livmoderen og dermed har reproduktive evner, har ret til lovens ydelser, eksempelvis behandling med assisteret reproduktion. Tilsvarende foreslås der i § 1, stk. 3, nr. 2, indsat en definition af mænd i lovens forstand, hvorefter det fremgår, at der ved en mand forstås en person med mindst en testikel. (Bem. til § 2, nr. 2)

Som det fremgår, ønskede man at være inkluderende i forhold til transpersoner, men det er dog sket på en uhensigtsmæssig måde, da en transmand med en livmoder netop identificerer sig som mand, og derfor også bør anses som far, jf. bemærkningerne ovenfor vedr. forælderskab. Lov om assisteret reproduktion handler om, hvad man må og ikke må i forhold til håndtering af væv og kønsceller. Sådanne bestemmelser bør formuleres på basis af fysiologi, genetik osv. og ikke ud fra en vilkårlig definition af en mand og en kvinde, som alligevel er svært forenelig med brugen af ordene mand og kvinde i mange andre sammenhænge.

I forhold til ægdonation er kravet om medicinsk indikation begrundet i en øget risiko for svangerskabsforgiftning ved ægdonation frem for ved anvendelse af egne æg. Men ægdonation er tilladt i Danmark, så LGBT komiteen finder ikke, der er proportionalitet i forbuddet.

Med hensyn til den sidste anbefaling henvises til bemærkningerne ovenfor vedr. forælderskab.

---

⁸ LBK nr 93 af 19/01/2015, lovforslag 2013-14 L 189

<https://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/l189/index.htm>. Gældende version: LBK nr 514 af 12/04/2019 <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=208785>

Juridisk køn, juridisk kønsskifte og navne

CPR (Økonomi- og indenrigsministeren)

Problemer

Børn og unge under 18 år må ikke skifte juridisk køn. Det vil sige, de skal leve med et officielt køn, som ikke svarer til det køn, de lever som. Det betyder fx, at de skal indskrives i vuggestue, børnehave og skolen, rejse over grænser osv. med det forkerte køn i dokumenter og øvrige papirer, hvilket gør, at barnet og/eller den unge ofte tvinges til at skulle forklare om uoverensstemmelsen, hvilket er både ydmygende og indgribende og fører til trivselsproblemer.

Bestemmelsen om en refleksionsperiode på seks måneder ved juridisk kønsskifte er en overflødig og generende administrativ procedure.

Anvendelsen af kønnede personnumre er irrelevant. Kønsoplysninger står opført særskilt i CPR. Brugen af reglen om lige og ulige numre giver unødvendige bindinger og gør det nødvendigt at skifte personnummer, i forbindelse med juridisk kønsskifte.

Der er personer, som af den ene eller den anden grund ikke identificerer sig som enten mand eller kvinde. I dag giver CPR kun mulighed for 'M' (mand) eller 'K' (kvinde), hvilket også slår igennem i reglen om lige og ulige personnumre.

CPR's slægtskabsoplysninger refererer til mor og far. Det betyder fx at et forældrepar af samme køn i Skoleintra bliver indskrevet som mor og far.

Løsninger

- Børn og unge under 18 år skal kunne få juridisk kønsskifte.
- Ophæv refleksionsperioden ved juridisk kønsskifte.
- Ophæv brugen af kønnede personnumre.
- Gør det muligt at have X som kønsbetegnelse i CPR på samme måde som i pas⁹.
- Revider kravene om slægtskabsoplysninger i CPR, så det ikke alene er mor og far.

Uddybende bemærkninger

Børn og unge under 18 år har et stort behov for at kunne få juridisk kønsskifte.

Juridisk kønsskifte sker ved en ændring af kønsbetegnelsen i personregistret og udstedelse af et nyt personnummer, hvis endetal svarer til personens nye køn. Der er altså alene tale om en administrativ ændring.

Børn og unge under 18 år lider i dag på grund af, at der er uoverensstemmelse mellem deres

---

⁹ jf. § 4, stk. 5 i pasbekendtgørelsen, BEK nr 1337 af 28/11/2013

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=159226>

som ændret ved BEK nr 953 af 28/08/2014

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=164576>

kønsidentitet og kønsudtryk og den officielle registrering af deres køn og personnummer – også og ikke mindst anførslen på deres sundhedsbevis og andre dokumenter.

Det er uforståeligt og helt unødvendigt, da juridisk kønsskifte selvsagt er helt reversibelt, såfremt barnet eller den unge skulle fortryde.

Der er i dag lande, som ikke har noget alderskrav, Malta og Argentina, og i Norge er grænsen for at få juridisk kønsskifte 6 år.

Da den banebrydende danske lov blev skabt, indførtes en refleksionsperiode. LGBT komiteen mener ikke, refleksionsperioden tjener noget formål. Den er til gene for dem, der ønsker at skifte køn, og den forhindrer ikke misbrug. I Norge har man da heller ikke fundet det nødvendigt med en refleksionsperiode i forbindelse med juridisk kønsskifte¹⁰.

De fire første anbefalinger vedrører Lov om Det Centrale Personregister¹¹.

Personregistret indeholder blandt meget andet også oplysninger om borgerens køn. Ud over, at det står anført i sit eget felt, er det af historiske årsager også indkodet i CPR-nummeret, således at lige numre er kvinder og ulige numre er mænd. Denne regel er et levn fra fortiden og bør ophæves¹². Det ville betyde, at man i fremtiden ikke ville have behov for at skifte CPR-nummer i forbindelse med juridisk kønsskifte. Da anbefalingen vedrører Bekendtgørelse om folkeregistrering m.v.¹³, kan ændringen laves rent administrativt af ministeren.

Som nævnt anføres køn i et særligt felt i personregistret. Noget tilsvarende gør sig gældende for pas¹⁴, og her er det muligt at få anført et X i stedet for M (Male) eller F (Female). Noget tilsvarende burde også gøres muligt i personregistret, så personer, der af den ene eller den anden grund ikke ønsker sig opført som mand eller kvinde, har en sådan mulighed.

I CPR-lovens bilag defineres slægtskabsoplysninger i punkt 7: "Oplysning om personnummer på mor, far og børn samt angivelse af mor og far i feltet for indehavere af forældremyndigheden over mindreårige." Siden 1999 har børn i Danmark kunnet have to juridiske forældre af samme køn, men i CPR skal forældre stadig i dag opføres som en far og en mor uanset deres køn. Dette slår igennem i systemer som fx Skoleintra, som baseres på data fra CPR.

---

¹⁰ Norges lov om juridisk kønsskifte. Vedtaget den 6. juni 2016 med ikrafttrædelse den 1. juli 2016.

<http://www.transviden.dk/norges-lov-om-juridisk-konsskifte/>

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Vedtak/Beslutninger/Lovvedtak/2015-2016/vedtak-201516-071/>

¹¹ Lov om Det Centrale Personregister, § 3, stk. 6. LBK nr 646 af 02/06/2017.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191719>

¹² Debatten om CPR har været præget af argumentresistens:

<https://panbloggen.wordpress.com/2008/06/12/2007-08-ii-b65-opfolgende-horingssvar-om-cpr/>,

<https://panbloggen.wordpress.com/2011/01/21/analyse-af-ministersvar-om-cpr/>,

<https://panbloggen.wordpress.com/2011/05/15/brev-til-reu-om-cpr/>

¹³ Bekendtgørelse om folkeregistrering m.v., § 1, stk. 2. BEK nr 1167 af 13/09/2018.

¹⁴ Pasbekendtgørelse. BEK nr. 1337 af 28. november 2013 om pas m.v.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=159226>

som ændret ved BEK nr 953 af 28/08/2014

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=164576>

Navne (Børne- og socialministeren)

Problemer

Der er overflødige og irrelevante restriktioner på at skifte navn.

Løsninger

- Ophæv bestemmelsen om, at for- og efternavne ikke må betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet.
Alternativt gør det muligt for transpersoner at skifte fornavn og kønsbestemt efternavn ved at afgive en skriftlig erklæring på samme som ved juridisk kønsskifte, men uden refleksionsperiode.

Uddybende bemærkninger

LGBT komiteen finder bestemmelsen, om at for- og efternavne ikke må betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet, grundlæggende overflødig, og i det mindste skal det ikke være vanskeligere at skifte navn end at skifte juridisk køn.

Anbefalingen vedrører navneloven¹⁵.

---

¹⁵ Navneloven, § 4, stk.4 og § 13, stk. 2 og 3. LBK nr 1816 af 23/12/2015
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=173271>

Transpersoners adgang til sundhedsydelse (Sundhedsministeren)

Behandling med kønshormoner

Problemer

Behandling med kønshormoner betragtes i dag som højt speciale, hvor det tidligere kunne foregå hos privatpraktiserende speciallæger, en praksis, der ikke gav anledninger til bekymring.

Løsninger

- Revider Sundhedsstyrelsens "Vejledning om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold"¹⁶, således at transpersoners behandling med kønshormoner igen kan ske hos privatpraktiserende speciallæger efter henvisning fra egen læge.
- Revider Sundhedsstyrelsens specialeplan og relevante specialevejledninger, så alene genitalkirurgi (nedre kirurgi) defineres som højt speciale, mens kønshormonbehandling og anden behandling af transpersoner ikke er højt speciale.¹⁷

Uddybende bemærkninger

Indtil 2012 blev transpersoners behandling med kønshormoner i vid udstrækning foretaget af privatpraktiserende speciallæger efter henvisning fra egen læge. Det satte Sundhedsstyrelsen en stopper for og krævede, at det alene foregik via Sexologisk Klinik.

Det blev med Sundhedsstyrelsens "Vejledning om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold" ændret til, at den indledende behandling kan foregå på Center for Kønsidentitet i København og i Aalborg, og at vedligeholdelsesbehandlingen kan varetages på lokalt sygehus, i speciallægepraksis eller hos egen læge ('shared care'). Behandlingen hos privatpraktiserende speciallæger indtil 2012 foregik til transpersonernes fulde tilfredshed og uden kendte klager.

Børn og unge under 18 år

Problemer

Transkønnede børn og unge under 18 år, som ønsker kønsmodificerende behandling er henvist til at få behandlingen hos Klinik for Vækst og Reproduktion, hvilket medfører lange og hyppige ture til København. Endvidere er udredningsforløbene lange, hvilket er overordentligt problematisk for børn og unge – ikke mindst, hvis de er på vej i puberteten.

---

¹⁶ VEJ nr. 9658 af 16. august 2018 om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=206531>

¹⁷ Sundhedsstyrelsen specialeplan

<https://www.sst.dk/da/planlaegning/specialeplanlaegning/gaeldende-specialeplan>

Løsninger

- Revider Sundhedsstyrelsens specialeplan og relevante specialevejledninger, så opfølgende behandling kan foretages så tæt på barnet eller den unges bopæl som muligt.
- Planlæg effektive udredningsforløb, som kun inddrager den nødvendige udredning.

Uddybende bemærkninger

Børn og unge, der er transkønnede, har brug for hurtig og effektiv hjælp. Derfor bør udredningsforløb planlægges ud fra det nødvendige og tilstrækkelige og i videst muligt omfang så tæt på barnet eller den unges bopæl. Det betyder fx, at der kun skal iværksættes psykiatrisk udredning, hvis der er en konkret begrundelse herfor.

Ventetidsgaranti

Problemer

Transpersoner oplever igen og igen, at planlagte behandlinger – især hos Rigshospitalets Klinik for Plastikkirurgi og Brandsårsbehandling – aflyses. Så skal der findes en ny tid, som gerne ligger adskillige måneder ude i fremtiden, hvorved det kan tage år at få en behandling.

Løsninger

- Fjern ordet "kønsskifteoperation" fra § 21 (undtagelsesbestemmelsen) i bekendtgørelse om ret til sygehusbehandling m.v.¹⁸, så kønsskifterelateret behandling bliver omfattet af ventetidsgarantien.

---

¹⁸ Bekendtgørelse om ret til sygehusbehandling m.v. – BEK nr 293 af 27/03/2017.
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=188398>

Generelt

Fremtidig lovgivning

Problemer

- Ny lovgivning har det med at fastholde begrænsninger og bindinger i eksisterende lovgivning og utilsigtet indføre nye, hvis der ikke nøje vurderes i forhold til konsekvenser relateret til seksuel orientering, kønsidentitet og kønsudtryk.

Løsninger

- I forhold til fremtidig lovgivning skal regeringen og Folketinget sikre, at denne formuleres neutralt med hensyn til seksuel orientering, kønsidentitet og kønsudtryk.

Uddybende bemærkninger

De sidste tredive år er der foretaget en lang række justeringer af lovgivningen med henblik på at inkludere LGBT-personer og regnbuefamilier. Mange af de problemer, der har skullet løses, er opstået, fordi love har været formuleret ud fra bestemte antagelser om personers køn, køn i et parforhold eller i en forældrekonstellation, eller ud fra sammenblandinger af forskellige typer af forældreroller. Der udestår stadig en del tilpasninger, som det fremgår af nærværende dokument.

Det er nødvendigt fremadrettet nøje at sikre en præcis og inkluderende sprogbrug, så de rettigheder og pligter lovgivningen måtte fastlægge, møntes på alle uanset seksuel orientering, kønsidentitet eller kønsudtryk og er inkluderende i forhold til LGBT-personers tilværelser – hele livet.

Struktur

Problemer

- LGBT-forhold findes på tværs af de fleste ministerområder.
- Skabelsen af et inkluderende samfund kræver en systemisk tilgang.
- LGBT-personer har dårligere trivsel end majoritetsbefolkningen.

Løsninger

- Fasthold funktionen med en koordinerende minister for LGBTI-forhold.
- Styrk LGBTI-handlingsplanen¹⁹, så den bliver mere ambitiøs og slagkraftig.

Uddybende bemærkninger

Med regeringens LGBTI-handlingsplan er der kommet en nyskabelse i den danske tilgang til at sikre ligebehandling og lige vilkår for LGBTI-personer i Danmark.

LGBT komiteen anser dette for at være et afgørende værktøj og anbefaler, at handlingsplanen styrkes, så den bliver endnu mere ambitiøs – kun med en solidt forankret indsats kan man imødegå de strukturer og processer i samfundet, som skaber ulighed og dårlig trivsel for LGBT-personer.

---

¹⁹ Handleplan til fremme af tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer.

<https://www.regeringen.dk/media/5348/lgbti-handlingsplan.pdf>

Bilag 1

Eksempler på lovgivning vedrørende ligebehandling og ikke-diskrimination.

	Lov	Beskyttelses- område	Dækningsområde	Under Lige- behandlings- nævnets kompetence
1.	Ligestillingsloven Lov om ligestilling af kvinder og mænd LBK nr 1678 af 19/12/2013 (Ligestillingsministeren)	Køn	Lige integration, lige indflydelse og lige muligheder i alle samfundets funktioner	X
2.	Ligelønsloven Lov om lige løn til mænd og kvinder LBK nr 899 af 05/09/2008 (Ligestillingsministeren)	Køn	Arbejdsmarkedet	X
3.	Ligebehandlingsloven Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. LBK nr 645 af 08/06/2011 (Ligestillingsministeren)	Køn	Arbejdsmarkedet	X
4.	Forskelsbehandlingsloven Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. LBK nr 1001 af 24/08/2017 (Beskæftigelsesministeren)	Race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse	Arbejdsmarkedet	X
5.	Lov om etnisk ligebehandling LBK nr 438 af 16/05/2012 (Ligestillingsministeren)	Race, etnisk oprindelse	Al offentlig og privat virksomhed for så vidt angår social beskyttelse herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig, der er tilgængelige for offentligheden mm.	X
6.	Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. LBK nr 626 af 29/09/1987 (Justitsministeren)	Race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering	Erhvervsmæssig eller almennyttig virksomhed	
7.	Straffeloven § 81 nr. 6 LBK nr 977 af 09/08/2017 (Justitsministeren)	Etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende	Strafskærpende omstændighed (Hadforbrydelser)	

	Lov	Beskyttelses- område	Dækningsområde	Under Lige- behandlings- nævnets kompetence
8.	Straffeloven § 266 b LBK nr 977 af 09/08/2017 (Justitsministeren)	Race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering	Truende, forhånende eller nedværdigende udtalelse mm.	
9.	Lov om Ligebehandlingsnævnet LBK nr 1230 af 02/10/2016 (Beskæftigelsesministeren)	Køn, race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse		

4. juni 2019
ISBN 978-87-971447-1-8

Citeres som:
LGBT komiteen: Anbefalinger til revision af lovgivning mv.,
Søren Laursen og Tina Thranesen (2019)

komiteen.dk

